

INVASIEVE UITHEEMSE SOORTEN

Eeuwen geleden al zette de mens, opzettelijk of per ongeluk, dieren- en plantensoorten uit buiten hun natuurlijk verspreidingsgebied. Sommige van deze soorten wennen aan de plaatselijke omstandigheden, planten zich succesvol voort en verspreiden zich soms in grote getale door halfnatuurlijke habitats te koloniseren. Deze soorten, “invasieve uitheemse soorten” genoemd, worden steeds talrijker door de toenemende mondialisering van de economie en de snelle groei van het toerisme.

De invasieve uitheemse soorten, de achteruitgang en de fragmentatie van de habitats en de klimaatverandering vormen de belangrijkste oorzaken voor het uitsterven van soorten op wereldschaal. Deze invasies kunnen immers tot gevolg hebben dat bepaalde inheemse soorten verdwijnen en dat de werking van de ecosystemen aanzienlijk wordt verstoord (rivaliteit met inheemse soorten voor voeding of broedplaatsen, woekereend gedrag bij afwezigheid of verminderde aanwezigheid van natuurlijke vijanden, overmatige predatie, infestatie van waterlichamen, ...). Ze kunnen ook aanzienlijke gevolgen hebben voor de economie (rem voor de scheepvaart of waterrecreatie, kosten voor het treffen van regulerende acties of maatregelen voor herstelling van de biodiversiteit, enz.) en de gezondheid (besmettelijke ziekten, allergieën, brandwonden, ...).

Om al die redenen worden de invasieve uitheemse soorten al enkele jaren bestudeerd met het oog op het observeren van hun aanwezigheid en hun vooruitgang, het kenmerken van hun ecologie en hun mogelijke impact, alsook van de beheersmaatregelen om deze weerslag te beperken. Het is de bedoeling van het Belgisch Forum over invasieve soorten om dergelijke informatie te verzamelen en een database op te stellen (“Harmonia”) van de uitheemse soorten die de lokale biodiversiteit bedreigen.

Aantal opgevolgde invasieve exotische soorten waarvan het verspreidingsgebied ook het Brussels Gewest omvat (2009)

BRON : BELGISCH PLATFORM BIODIVERSITEIT (GEGEVENS BANK HARMONIA, SEPTEMBER 2009)

	Zwarte lijst	Bewakings lijst	Totaal	Soorten (inheemse namen)
Vaatplanten	27	17	44	Vb.: Japanse duizendknoop, Reuzenbereklaauw, Reuzenbalsamien, Amerikaanse vogelkers, Zuid-afrikaans kruiskruid, Canadese guldenroede, ...
Vissen	2	4	6	Giebel, Blauwbandgordel, Snoekbaars, Bruine Amerikaanse dwergmeerval, Zonnebaars, Dikkopelrits
Vogels	1	3	4	Mandarijneend, Nijlgans, Canadese gans, Halsbandparkiet
Zoogdieren	3	1	4	Muskusrat, Bruine rat, Beverrat, Aziatische grondeekhoorn
Amfibieën/reptielen	2	0	2	Meerkikker, Stierkikker
Arthropoden	1	0	1	Veelkleurig Aziatisch lieveheersbeestje
Totaal	36	25	61	

impact), hetzij op de “bewakingslijst” (matige milieu-impact), of nog op de “waarschuwingslijst” (matige of hoge milieu-impact, soorten die tot nog toe enkel in de buurgewesten aanwezig zijn). 61 van de soorten in de database hebben populaties in de biogeografische regio waartoe het Brussels Gewest behoort, en 36 ervan staan op de “zwarte lijst”.

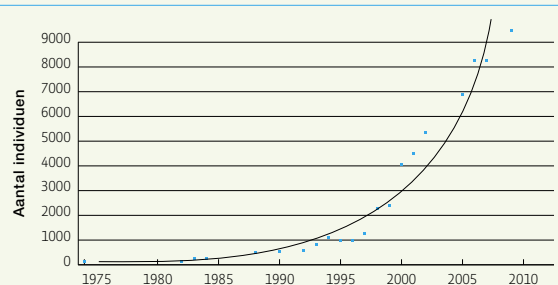
Deze invasieve soorten betreffen in hoofdzaak planten (volgens de laatste inventaris van de gewestelijke flora bestaat 27% van de huidige Brusselse flora uit “nieuwkomers”, planten die na 1500 in onze contreien zijn aangekomen door toedoen van de mens), maar ook dieren van uiteenlopende taxonomische groepen. De beheerders die instaan voor het behoud van de Brusselse biodiversiteit zorgen voor een aandachtige monitoring van deze invasieve planten en dieren en treffen de nodige preventie- en beheersmaatregelen (informatie van het publiek, herziening van de wet, verwijdering van plantensoorten die de publieke ruimte overwoekeren, ...).

DE EXPONENTIËLE GROEI VAN DE HALSBANDPARKIETEN

Drie soorten parkieten planten zich voort in het Brussels Gewest. De halsbandparkiet (*Psittacula krameri*) komt veruit het meest voor. Zijn aanwezigheid in het Gewest is het gevolg van het vrijlaten van een veertigtal vogels uit de kleine Meli-zoo in 1974. De exponentiële voortplanting van deze soort sinds de jaren '90 noopt tot een nauwgezette opvolging. Specialisten vrezen dat deze sterk invasieve holenbroedende soort een te sterke rivaal vormt voor de inheemse holenvogels, en wellicht ook voor de vleermuizen die er kwetsbaarder op zijn geworden. Andere negatieve gevolgen van de overmatige aanwezigheid van parkieten zijn verder: de geluidshinder, uitwerpselen en ontbladering op de slaapplekken en schade aan boomgaarden,....

Evolutie van het aantal halsbandparkieten op de slaapplekken (site van de NATO in Evere en Elizabethpark in Koekelberg)

BRON : WEISERBS 2009

Het aantal halsbandparkieten wordt op dit moment geraamd op meer dan 8 000 vogels in de twee Brusselse slaapplekken waar deze vogels samentroepen bij valavond.

Op basis van een door Leefmilieu Brussel bestelde studie werd een actieplan uitgewerkt om de verschillende parkietenpopulaties in het Gewest aan banden te leggen. Er loopt een gelijkwaardig onderzoek naar acties die kunnen worden opgezet om bepaalde soorten uitheemse watervogels en verwilderde tamme vogels aan banden te leggen.